

Uchwała Nr IV/61/2015
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia 28 stycznia 2015 roku

w sprawie założenia Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 4 i włączenia jej do Zespołu Szkół Technicznych w Dąbrowie Górniczej, ul. Królowej Jadwigi 12

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. „h” ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594, z późn. zm.), art. 12 pkt 8 lit. „i” oraz art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 595, z późn. zm.), art. 5c pkt 1, art. 58 ust. 1 i 6 oraz art. 62 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm) na wniosek Prezydenta Miasta

Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej
uchwała:

§ 1

Założyć z dniem 1 września 2015 r. Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 4.

§ 2

Włączyć Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 4 do Zespołu Szkół Technicznych w Dąbrowie Górniczej, ul. Królowej Jadwigi 12.

§ 3

Akt założycielski Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 4 stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 4

Organizację i zasady funkcjonowania Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 4 określa statut stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 5

Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4 będzie prowadzić działalność z wykorzystaniem mienia Zespołu Szkół Technicznych w Dąbrowie Górniczej, ul. Królowej Jadwigi 12.

§ 6

Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 września 2015 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Dąbrowie Górniczej

Agnieszka Pasternak

**Załącznik nr 1 do Uchwały
Nr IV/61/2015 Rady Miejskiej
w Dąbrowie Górniczej
z dnia 28 stycznia 2015 roku**

AKT ZAŁOŻYCIELSKI SZKOŁY PUBLICZNEJ

§ 1

Na podstawie Uchwały Nr IV/61/2015 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 28 stycznia 2015 roku w sprawie założenia Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 4 i włączenia jej do Zespołu Szkół Technicznych w Dąbrowie Górniczej, ul. Królowej Jadwigi 12, zakłada się z dniem 1 września 2015 r.

Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 4 w Dąbrowie Górniczej, ul. Królowej Jadwigi 12

zwaną dalej szkołą.

§ 2

Organizację i zasady funkcjonowania szkoły określa jej statut.

§ 3

Akt założycielski wchodzi w życie z dniem 1 września 2015 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Dąbrowie Górniczej

Agnieszka Pasternak

**STATUT
Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 4
w Dąbrowie Górniczej**

Podstawę prawną Statutu stanowią:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 191),
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 595, z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594, z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.),
6. Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.),
7. Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.),
8. Rozporządzenie MEN z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 204, z późn. zm.),
9. Rozporządzenie MENiS z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. Nr 135, poz. 1516, z późn. zm.),
10. Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r., poz. 532),
11. Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r., poz. 7, z późn. zm.),
12. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 z późn. zm.).

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Szkoła nosi nazwę Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4.
2. Szkoła funkcjonuje w Zespole Szkół Technicznych, a jej siedzibą jest budynek przy ul. Królowej Jadwigi 12 w Dąbrowie Górniczej.
3. Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4 w Dąbrowie Górniczej zwana dalej „szkołą”, jest szkołą publiczną w rozumieniu ustawy o systemie oświaty, prowadzoną przez gminę Dąbrowa Górnicza - miasto na prawach powiatu, a organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Śląski Kurator Oświaty w Katowicach.
4. Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4 kształci w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek skrawających.
5. Ustalona nazwa szkoły używana jest w następującym brzmieniu, tj.:

**Zespół Szkół Technicznych
Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4
w Dąbrowie Górniczej, ul. Królowej Jadwigi 12.**

6. Szkole nadaje imię organ prowadzący, na wspólny wniosek rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego.

Cele i zadania szkoły

§ 2

1. Szkoła realizuje cele i zadania określone w ustawie o systemie oświaty oraz w przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie z uwzględnieniem treści nauczania zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w szczególności:
 - 1) kształtuje środowisko wychowawcze sprzyjające realizowaniu celów i zasad określonych w ustawie, stosownie do warunków szkoły i możliwości uczniów poprzez:
 - a) zapewnienie odpowiedniej bazy dydaktycznej dla uczniów szkoły,
 - b) systematyczne diagnozowanie i monitorowanie zachowań uczniów,
 - c) realizowanie programu wychowawczego i programu profilaktyki szkoły,
 - 2) sprawuje opiekę nad uczniami odpowiednio do ich potrzeb,
 - 3) zapewnia uczniom bezpieczeństwo w czasie zajęć organizowanych przez szkołę oraz ochronę przed przemocą, uzależnieniami, demoralizacją i innymi przejawami patologii społecznych. Zasady sprawowania opieki nad uczniami przebywającymi w szkole, podczas obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych określają obowiązujące przepisy dotyczące bezpieczeństwa, higieny pracy i nauki,
 - 4) w oparciu o szkolny program wychowawczy realizuje zadania opiekuńczo - wychowawcze. Program wychowawczy szkoły uchwała rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną, zgodnie z potrzebami środowiska i odpowiednio do potrzeb uczniów z uwzględnieniem obowiązujących w szkole przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - 5) realizuje program profilaktyki spójny z programem wychowawczym. Program profilaktyki szkoły uchwała rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną. Program obejmuje:
 - a) profilaktykę uzależnień w zakresie:
 - alkoholizmu,
 - narkomanii,
 - nikotynizmu,
 - b) zapobieganie złu, agresji, przemocy i innym patologicznym zachowaniom społecznym,
 - c) zapobieganie zagrożeniom wynikającym z negatywnego wpływu sekt,
 - d) promowanie kulturalnych form zachowań na imprezach masowych, sportowych,
 - e) program stymulujący rozwój umiejętności społecznych poprzez:
 - kształtowanie świadomości moralnej uczniów,
 - rozwijanie postaw społecznie akceptowanych,
 - kształtowanie rozwoju emocjonalnego,
 - 6) organizuje dla uczniów różnorodne formy turystyki i krajoznawstwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
 - 7) organizuje zajęcia dodatkowe dla uczniów z uwzględnieniem ich potrzeb rozwojowych, zainteresowań oraz wyrównywania szans i wspierania możliwości rozwojowych,
 - 8) organizuje pomoc materialną ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa. Formy i zasady udzielania tej pomocy określają odrębne przepisy,
 - 9) zapewnia uczniom opiekę we współpracy z poradniami oraz instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i ich rodzicom (prawnym opiekunom),
 - 10) organizuje pomoc psychologiczno - pedagogiczną polegającą na:
 - a) rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu jego indywidualnych możliwości psychofizycznych poprzez:
 - rozpoznawanie przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych,

- podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki oraz wspieranie nauczycieli w tym zakresie,
 - prowadzenie edukacji prozdrowotnej i promocji zdrowia wśród uczniów, nauczycieli i rodziców (prawnych opiekunów),
 - wspieranie nauczycieli i rodziców (prawnych opiekunów) w działaniach wyrównujących szanse edukacyjne uczniów,
 - wspieranie rodziców (prawnych opiekunów) i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
 - umożliwianie rozwijania umiejętności wychowawczych rodziców (prawnych opiekunów) i nauczycieli,
 - podejmowanie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych,
- b) pomoc psychologiczno - pedagogiczna w szkole może być udzielana na wniosek:
- ucznia,
 - rodziców (prawnych opiekunów) ucznia,
 - dyrektora szkoły,
 - nauczyciela, wychowawcy lub specjalisty prowadzącego zajęcia z uczniem,
 - pracownika socjalnego,
 - kuratora sądowego,
 - poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej,
- c) formy pomocy psychologiczno - pedagogicznej:
- zajęcia rozwijające uzdolnienia,
 - zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze,
 - zajęcia specjalistyczne: korekcyjno - kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym,
 - doradztwo edukacyjno - zawodowe,
 - porady, konsultacje i warsztaty dla uczniów, nauczycieli i rodziców (prawnych opiekunów).
2. Działalność edukacyjna szkoły określona jest przez:
- 1) szkolny plan nauczania,
 - 2) wewnątrzszkolny system oceniania, który opisuje w sposób całościowy zasady oceniania wiadomości i umiejętności uczniów,
 - 3) program wychowawczy, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym,
 - 4) program profilaktyki, który opisuje treści i działania o charakterze profilaktycznym.
3. Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów jest prowadzone zgodnie z obowiązującym wewnątrzszkolnym systemem oceniania.
4. Dyrektor wraz z radą pedagogiczną opracowuje wewnątrzszkolny system oceniania, który zawiera:
- 1) cele wewnątrzszkolnego systemu oceniania,
 - 2) sformułowanie wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych,
 - 3) zasady ustalania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania,
 - 4) kryteria ustalania śródrocznej i rocznej klasyfikacyjnej oceny zachowania,
 - 5) kryteria ustalania ocen bieżących,
 - 6) zasady przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych,
 - 7) warunki i sposób przekazywania rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce.

Rodzice (prawni opiekunowie)

§ 3

1. Rodzice (prawni opiekunowie) podczas wrześniowego spotkania z dyrektorem i wychowawcami zostają zaznajomieni ze szkolnym prawem oświatowym, w tym:
 - 1) programem wychowawczym szkoły,
 - 2) programem profilaktyki,
 - 3) wewnątrzszkolnym systemem oceniania,
 - 4) szkolnym planem nauczania,
 - 5) przepisami BHP.
2. Rodzice (prawni opiekunowie) i nauczyciele współpracują ze sobą w zakresie nauczania, wychowania i profilaktyki młodzieży poprzez:
 - 1) organizowanie stałych spotkań w celu wymiany informacji oraz dyskusji na tematy wychowawcze. Terminarz spotkań na cały rok szkolny jest podany do wiadomości społeczności szkolnej we wrześniu każdego roku,
 - 2) uzyskiwanie rzetelnej informacji na temat swego dziecka, jego zachowania, postępów i przyczyn trudności w nauce,
 - 3) uzyskiwanie informacji i porad w sprawach wychowania i kształcenia uczniów,
 - 4) włączanie się w realizację szkolnego programu profilaktyki.
3. Rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo do wyrażania i przekazywania dyrektorowi oraz organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny opinii na temat pracy szkoły.

Organy szkoły

§ 4

1. Organami szkoły są:
 - 1) dyrektor,
 - 2) rada pedagogiczna,
 - 3) rada rodziców,
 - 4) samorząd uczniowski,
 - 5) rada szkoły.
2. Organy szkoły mają określone zadania i uprawnienia, współdziałają ze sobą poprzez:
 - 1) podejmowanie decyzji w granicach swoich kompetencji,
 - 2) rozwiązywanie sytuacji konfliktowych wewnątrz szkoły,
 - 3) zapewnienie bieżącej wymiany informacji pomiędzy organami szkoły o podejmowanych i planowanych działaniach oraz decyzjach.
3. Dyrektor w szczególności:
 - 1) kieruje działalnością szkoły i reprezentuje ją na zewnątrz,
 - 2) dopuszcza do użytku, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, zaproponowany przez nauczyciela program nauczania,
 - 3) w porozumieniu z organem prowadzącym ustala zawody, w których szkoła kształci, po zasięgnięciu opinii powiatowej i wojewódzkiej rady rynku pracy co do zgodności z potrzebami rynku pracy,
 - 4) jest odpowiedzialny za uwzględnienie w szkolnym zestawie programów nauczania całości podstawy programowej kształcenia ogólnego i całości podstawy programowej kształcenia w zawodach, w których kształci szkoła,
 - 5) podaje do wiadomości zestaw podręczników, który obowiązuje w roku szkolnym,
 - 6) organizuje pomoc psychologiczno - pedagogiczną,
 - 7) sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza im warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne,
 - 8) realizuje uchwały rady pedagogicznej, podjęte w ramach jej kompetencji stanowiących,
 - 9) sprawuje nadzór pedagogiczny,

- 10) przewodniczy radzie pedagogicznej, przygotowuje zebrania rady pedagogicznej oraz jest odpowiedzialny za zawiadomienie wszystkich jej członków o terminie i porządku zebrania zgodnie z regulaminem rady,
 - 11) wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę,
 - 12) współdziała ze szkołami wyższymi oraz zakładami kształcenia nauczycieli w celu organizacji praktyk pedagogicznych,
 - 13) decyduje w sprawach zatrudniania i zwalniania nauczycieli oraz pracowników niepedagogicznych zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - 14) decyduje o przyznawaniu nagród oraz wymierzaniu kar porządkowych nauczycielom i innym pracownikom szkoły,
 - 15) występuje z wnioskami, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, w sprawie odznaczeń, nagród i innych wyróżnień dla nauczycieli oraz pozostałych pracowników szkoły,
 - 16) przedstawia radzie pedagogicznej, nie rzadziej niż dwa razy w roku szkolnym, ogólne wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności szkoły,
 - 17) opracowuje arkusz organizacji szkoły,
 - 18) dysponuje środkami określonymi w planie finansowym szkoły i ponosi odpowiedzialność za ich prawidłowe wykorzystanie,
 - 19) dba o powierzone mienie,
 - 20) dokonuje oceny pracy nauczycieli,
 - 21) wydaje decyzje w sprawie skreślenia ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły,
 - 22) współpracuje z radą pedagogiczną, rodzicami uczniów, samorządem uczniowskim, radą szkoły,
 - 23) rozstrzyga sprawy sporne i konfliktowe pomiędzy organami szkoły,
 - 24) podejmuje decyzje o zawieszeniu zajęć dydaktycznych z zachowaniem warunków określonych odrębnymi przepisami,
 - 25) prowadzi dokumentację szkoły zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - 26) wstrzymuje wykonanie uchwał rady pedagogicznej niezgodnych z przepisami prawa. O wstrzymaniu wykonania uchwały dyrektor niezwłocznie zawiadamia organ sprawujący nadzór pedagogiczny,
 - 27) wykonuje inne zadania wynikające z przepisów szczególnych.
4. W szkole działa rada pedagogiczna, w skład której wchodzi wszyscy nauczyciele zatrudnieni w szkole. W jej zebraniach mogą także brać udział z głosem doradczym osoby zapraszane przez przewodniczącego za zgodą lub na wniosek rady pedagogicznej.
- 1) Przewodniczącym rady pedagogicznej jest dyrektor.
 - 2) Zebrania rady pedagogicznej są organizowane przed rozpoczęciem roku szkolnego, w każdym okresie (półroczu) w związku z zatwierdzeniem wyników klasyfikowania i promowania uczniów, po zakończeniu rocznych zajęć dydaktyczno - wychowawczych oraz w miarę bieżących potrzeb. Zebrania mogą być organizowane na wniosek organu sprawującego nadzór pedagogiczny, z inicjatywy przewodniczącego, organu prowadzącego szkołę, albo co najmniej jednej trzeciej członków rady pedagogicznej.
 - 3) Uchwały rady pedagogicznej są podejmowane zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy jej członków.
 - 4) Do kompetencji stanowiących rady pedagogicznej należy:
 - a) zatwierdzanie planów pracy szkoły,
 - b) zatwierdzanie wyników klasyfikacji i promocji uczniów,
 - c) podejmowanie uchwał w sprawie innowacji i eksperymentów pedagogicznych,
 - d) ustalanie organizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli,
 - e) podejmowanie uchwał w sprawie skreślenia z listy uczniów.
 - 5) Do kompetencji opiniujących rady pedagogicznej należy:
 - a) opiniowanie organizacji pracy szkoły, w tym zwłaszcza tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych,
 - b) opiniowanie projektu planu finansowego szkoły,

- c) opiniowanie wniosków dyrektora o przyznanie nauczycielom odznaczeń, nagród i innych wyróżnień,
 - d) opiniowanie propozycji dyrektora w sprawie przydziału nauczycielom stałych prac i zajęć w ramach wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatkowo płatnych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.
- 6) Rada pedagogiczna przygotowuje projekt zmian statutu.
 - 7) Rada pedagogiczna uchwała zmiany w statucie szkoły.
 - 8) Rada pedagogiczna może występować z wnioskami o odwołanie nauczyciela ze stanowiska dyrektora lub z innego stanowiska kierowniczego.
 - 9) Rada pedagogiczna ustala regulamin swej działalności. Zebrania rady pedagogicznej są protokołowane.
 - 10) Nauczyciele są zobowiązani do nieujawniania poruszanych na zebraniach rady pedagogicznej spraw, które mogą naruszać dobro osobiste uczniów, a także nauczycieli i innych pracowników szkoły.
5. W szkole działa rada rodziców, która stanowi reprezentację rodziców uczniów.
- 1) Zasady tworzenia rady rodziców uchwała ogół rodziców uczniów szkoły.
 - 2) Rada rodziców uchwała regulamin swojej działalności, który nie może być sprzeczny ze statutem szkoły,
 - 3) Rada rodziców może występować do organu prowadzącego szkołę, organu sprawującego nadzór pedagogiczny, dyrektora, rady pedagogicznej z wnioskami i opiniami dotyczącymi wszystkich spraw szkoły.
 - 4) W celu wspierania działalności statutowej szkoły rada rodziców może gromadzić fundusze z dobrowolnych składek rodziców oraz innych źródeł. Zasady wydatkowania funduszy rady rodziców określa regulamin, o którym mowa w pkt 2.
 - 5) Rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną uchwała program wychowawczy i program profilaktyki.
 - 6) Rada rodziców opiniuje projekt planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły.
6. W szkole działa samorząd uczniowski, stanowiący reprezentację uczniów.
- 1) Samorząd tworzą wszyscy uczniowie szkoły.
 - 2) Zasady wybierania i działania organów samorządu określa regulamin uchwalany przez ogół uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Organy samorządu są jedynymi reprezentantami ogółu uczniów.
 - 3) Regulamin samorządu nie może być sprzeczny ze statutem szkoły.
 - 4) Samorząd może przedstawiać radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak:
 - a) prawo do zapoznawania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami,
 - b) prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu,
 - c) prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań,
 - d) prawo redagowania i wydawania gazety szkolnej,
 - e) prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi, w porozumieniu z dyrektorem,
 - f) prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu.
7. W szkole działa rada szkoły, w skład której wchodzi w równej liczbie przedstawiciele:
- a) nauczycieli – wybierani w głosowaniu tajnym przez ogół nauczycieli na zebraniu rady pedagogicznej,
 - b) rodziców – wybierani w głosowaniu tajnym przez ogół rodziców spośród kandydatów wyłonionych na zebraniach rodziców we wszystkich klasach,
 - c) uczniów – wybierani w głosowaniu tajnym przez ogół uczniów spośród kandydatów wybranych na zebraniach uczniów w poszczególnych klasach.
8. Rada szkoły wybiera przewodniczącego i pracuje w oparciu o uchwalony regulamin swojej

- działalności.
9. Kadencja rady szkoły trwa 3 lata z możliwością corocznej zmiany jednej trzeciej składu.
 10. Zebrania rady szkoły są protokołowane.
 11. W posiedzeniach rady szkoły może brać udział, z głosem doradczym, dyrektor szkoły. Do udziału w posiedzeniach mogą być zapraszane przez przewodniczącego, za zgodą lub na wniosek rady szkoły, inne osoby z głosem doradczym.
 12. Rada szkoły:
 - a) uchwała statut szkoły lub zatwierdza zmiany jego treści,
 - b) opiniuje plany pracy szkoły,
 - c) opiniuje projekty innowacji i eksperymentów pedagogicznych,
 - d) opiniuje projekt planu finansowego szkoły,
 - e) z własnej inicjatywy ocenia sytuację oraz stan szkoły i występuje z wnioskami do dyrektora szkoły, organu prowadzącego szkołę w szczególności w sprawach organizacji zajęć pozalekcyjnych i przedmiotów nieobowiązkowych,
 - f) może występować do organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą z wnioskami o zbadanie i dokonanie oceny działalności szkoły, jej dyrektora lub innego nauczyciela zatrudnionego w szkole,
 - g) opiniuje decyzje dyrektora szkoły w sprawie powierzania i odwoływania ze stanowiska kierowniczego w szkole,
 - h) opiniuje wnioski rady pedagogicznej o przyznanie stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla wybitnie uzdolnionych uczniów,
 - i) zatwierdza jednego kandydata do stypendium Prezesa Rady Ministrów spośród kandydatów typowanych przez szkolny samorząd uczniowski,
 - j) opiniuje decyzje dyrektora szkoły w sprawie podjęcia w szkole działalności przez stowarzyszenie lub inną organizację, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły.
 13. Zasady współdziałania organów szkoły oraz rozwiązywania sporów między nimi.
 - 1) Każdy organ szkoły ma możliwość swobodnego działania i podejmowania decyzji w granicach kompetencji określonych ustawą i szczegółowo w statucie.
 - 2) Ewentualne spory pomiędzy organami szkoły rozstrzygane są w toku mediacji.

Organizacja szkoły

§ 5

1. Cykl kształcenia w szkole trwa trzy lata.
2. Zajęcia z uczniami prowadzone są przez pięć dni w tygodniu.

§ 6

1. Podstawową jednostką organizacyjną szkoły jest oddział.
2. Liczba uczniów w oddziale wynosi 32.
3. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą organu prowadzącego szkołę, liczba uczniów w oddziale może być niższa lub wyższa od liczby określonej w ust. 2.

§ 7

1. Zajęcia edukacyjne w ramach kształcenia ogólnego, stanowiące realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego ustalonej dla szkoły zawodowej organizowane są w oddziałach.
2. Zajęcia edukacyjne w ramach kształcenia zawodowego, stanowiące realizację podstawy programowej kształcenia zawodowego ustalonej dla szkoły zawodowej organizowane są w oddziałach.

3. Nauczanie języków obcych może być organizowane w zespołach międzyoddziałowych, z uwzględnieniem poziomu umiejętności językowych uczniów.
4. W uzasadnionych przypadkach poszczególne zajęcia edukacyjne w ramach kształcenia zawodowego mogą być prowadzone na terenie innych jednostek organizacyjnych, w szczególności centrów kształcenia ustawicznego, centrów kształcenia praktycznego, ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, u pracodawców, na podstawie umowy zawartej pomiędzy szkołą a daną jednostką.
5. Szkoła realizuje naukę religii i etyki na podstawie odrębnych przepisów.

§ 8

1. Podstawową formą pracy szkoły są zajęcia dydaktyczno - wychowawcze prowadzone w systemie klasowo - lekcyjnym.
2. Godzina lekcyjna trwa 45 minut. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie zajęć edukacyjnych w innym wymiarze, nie dłuższym jednak niż 60 minut, zachowując ogólny tygodniowy czas zajęć ustalony w tygodniowym rozkładzie zajęć.
3. Szkoła organizuje praktyczną naukę zawodu, z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

§ 9

Dla realizacji celów statutowych szkoła zapewnia możliwość korzystania z:

- pomieszczeń do nauki z niezbędnym sprzętem,
- biblioteki,
- zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych,
- gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej,
- pomieszczeń administracyjno - gospodarczych,
- szatni,
- pracowni i warsztatów do realizacji zajęć w ramach przygotowania zawodowego.

§ 10

1. Biblioteka szkoły jest pracownią interdyscyplinarną. Gromadzi, powierza i upowszechnia informacje. Służy realizacji procesu dydaktycznego, indywidualnym potrzebom i zainteresowaniom uczniów oraz potrzebom doskonalących się nauczycieli.
2. Zasady korzystania z biblioteki określa regulamin.
3. Zadania nauczyciela bibliotekarza:
 - 1) udostępnianie książek i innych źródeł informacji,
 - 2) tworzenie warunków do poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną,
 - 3) rozbudzanie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów oraz wyrabianie i pogłębianie u uczniów nawyku czytania i uczenia się,
 - 4) organizowanie różnorodnych działań rozwijających wrażliwość kulturową i społeczną.
4. Z biblioteki mogą korzystać: uczniowie, nauczyciele i inni pracownicy szkoły oraz rodzice uczniów.
5. Godziny pracy biblioteki umożliwiają dostęp do jej zbiorów przed lekcjami, w czasie lekcji i po ich zakończeniu.
6. Biblioteka bierze udział w realizacji zadań dydaktyczno - wychowawczych szkoły poprzez współpracę z wychowawcami oddziałów, nauczycielami przedmiotów, innymi bibliotekami.

§ 11

1. Szczegółową organizację nauczania, wychowania i opieki w danym roku szkolnym określa arkusz organizacji szkoły opracowany przez dyrektora, z uwzględnieniem szkolnego planu nauczania, o którym mowa w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania – do

- 30 kwietnia każdego roku. Arkusz organizacji szkoły zatwierdza organ prowadzący szkołę w terminie do 30 maja danego roku.
2. W arkuszu organizacji szkoły zamieszcza się w szczególności: liczbę pracowników szkoły, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze, liczbę godzin zajęć edukacyjnych finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący oraz liczbę godzin zajęć prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli.
 3. Na podstawie zatwierdzonego arkusza organizacji dyrektor ustala tygodniowy rozkład zajęć, określający organizację zajęć edukacyjnych, z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy.
 4. Terminy rozpoczynania i kończenia zajęć dydaktycznych, przerw świątecznych oraz ferii zimowych i letnich określają przepisy w sprawie organizacji roku szkolnego.

Nauczyciele i inni pracownicy szkoły

§ 12

1. W szkole zatrudnia się nauczycieli, pedagoga, psychologa i innych specjalistów zapewniających uczniom pomoc psychologiczno - pedagogiczną, bibliotekarza oraz pracowników na stanowiskach urzędniczych oraz pomocniczych i obsługi.
2. Zasady zatrudniania nauczycieli i innych pracowników, o których mowa w ust. 1, określają odrębne przepisy.

§ 13

1. Nauczyciel prowadzi pracę dydaktyczną, wychowawczą oraz jest odpowiedzialny za jakość i wyniki tej pracy.
2. Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do ustalenia śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych.
 - 1) Zadania nauczyciela:
 - a) realizuje rzetelnie zadania szkoły,
 - b) wzbogaca własny warsztat pracy przedmiotowej i wychowawczej, wnioskuje o jego wzbogacenie lub modernizację do dyrektora,
 - c) wspiera swoją postawą i działaniem pedagogicznym rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania,
 - d) udziela pomocy w przezwyciężeniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznanie potrzeb uczniów,
 - e) bezstronnie, obiektywnie, sprawiedliwie ocenia i traktuje wszystkich uczniów,
 - f) informuje uczniów, wychowawców oddziałów, dyrektora, a także radę pedagogiczną o wynikach dydaktyczno - wychowawczych,
 - g) kształci, wychowuje uczniów w duchu umiłowania Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka,
 - h) dba o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju, przyjaźni ludzi różnych narodów, ras i światopoglądów.
 - 2) Uprawnienia nauczyciela:
 - a) decyduje w sprawach doboru metod, form organizacyjnych, środków dydaktycznych w nauczaniu swego przedmiotu (w zakresie ustalonym przez Ministra Edukacji Narodowej),
 - b) przedstawia dyrektorowi szkoły program nauczania do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na dany etap edukacyjny, a także program nauczania do danego zawodu,
 - c) decyduje o ustaleniu bieżącej oraz śródrocznej i rocznej klasyfikacyjnej oceny uczniów z zajęć edukacyjnych,

- d) ma prawo współdecydować o ustaleniu śródrocznej i rocznej klasyfikacyjnej oceny zachowania uczniów,
 - e) wnioskuję w sprawie nagród, wyróżnień oraz kar regulaminowych dla uczniów.
- 3) Odpowiedzialność nauczyciela:
- a) odpowiada służbowo przed dyrektorem i organem prowadzącym:
 - za poziom wyników dydaktyczno - wychowawczych w nauczonym przedmiocie oraz oddziałach i zespołach stosownie do realizowanego programu i warunków, w jakich działa,
 - za stan warsztatu pracy oraz powierzonych mu sprzętów, urządzeń oraz pomocy dydaktycznych,
 - b) odpowiada służbowo przed dyrektorem:
 - za skutki wynikające z braku swego nadzoru nad bezpieczeństwem uczniów na zajęciach szkolnych,
 - za nieprzestrzeganie procedury postępowania po zaistnieniu wypadku uczniów lub na wypadek pożaru,
 - za zniszczenie lub utratę majątku i wyposażenia szkoły, przydzielonego mu przez dyrektora, a wynikające z nieporządku, braku nadzoru i zabezpieczenia.
3. Nauczyciel w swoich działaniach ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, a także poszanowania ich godności osobistej.
4. Nauczyciel doskonali własne umiejętności dydaktyczne i dba o podnoszenie poziomu wiedzy merytorycznej, uczestnicząc w różnych formach doskonalenia zawodowego.

§ 14

1. Nauczyciele prowadzący zajęcia w danym oddziale pracujący z uczniami tworzą zespół, którego zadaniem jest ustalenie dla danego oddziału zestawu programów nauczania z zakresu kształcenia ogólnego i programu nauczania w danym zawodzie, z uwzględnieniem korelacji kształcenia ogólnego i kształcenia zawodowego.
2. Dyrektor szkoły może tworzyć zespoły wychowawcze, zespoły przedmiotowe lub inne zespoły problemowo – zadaniowe. Pracą zespołu kieruje przewodniczący powołany przez dyrektora, na wniosek zespołu.

§ 15

1. Dyrektor powierza każdy oddział opiece wychowawczej jednemu z nauczycieli uczących w danym oddziale, zwanemu dalej „wychowawcą”.
2. Dla zapewnienia ciągłości i skuteczności pracy wychowawczej wskazane jest, aby wychowawca opiekował się danym oddziałem w ciągu całego etapu edukacyjnego.
3. Wychowawca klasy na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o kryteriach ustalania śródrocznej i rocznej klasyfikacyjnej oceny zachowania, warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania oraz o skutkach ustalenia uczniowi nagannej rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania.
4. Obowiązkiem wychowawcy jest dostosowanie form oddziaływania wychowawczego do potrzeb uczniów.
5. Wychowawca współpracuje z dyrektorem, nauczycielami, pedagogiem, psychologiem i innymi specjalistami zapewniającymi uczniom pomoc psychologiczną - pedagogiczną.
6. Wychowawca odpowiada za właściwe prowadzenie dokumentacji dydaktyczno - wychowawczej.
7. Zadaniem wychowawcy jest sprawowanie opieki dydaktycznej i wychowawczej nad uczniami szkoły, a w szczególności:
 - 1) tworzenie warunków wspomagających rozwój uczniów,
 - 2) rozwijanie umiejętności rozwiązywania życiowych problemów przez uczniów.
8. Wychowawca w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 7, winien:
 - 1) utrzymywać systematyczny i częsty kontakt z innymi nauczycielami i specjalistami w celu koordynacji działań wychowawczych,

- 2) śledzić postępy uczniów w nauce,
 - 3) informować rodziców (prawnych opiekunów) o bieżących, a także śródrocznych i rocznych klasyfikacyjnych ocenach uczniów z nauczanych przedmiotów oraz o śródrocznej i rocznej klasyfikacyjnej ocenie zachowania uczniów,
 - 4) ściśle współpracować z rodzicami (prawnymi opiekunami) uczniów, oddziałową radą rodziców, informować ich o wynikach i problemach w zakresie kształcenia i wychowania, włączać rodziców w programowe i organizacyjne sprawy szkoły,
 - 5) planować i organizować wspólnie z uczniami i ich rodzicami (prawnymi opiekunami) różnorodne formy życia zespołowego rozwijające i integrujące oddział,
 - 6) dbać o systematyczne uczęszczanie uczniów na zajęcia,
 - 7) kształtować właściwe stosunki pomiędzy uczniami, opierając je na tolerancji i poszanowaniu godności osobistej,
 - 8) o nieklasyfikowaniu ucznia, obowiązkowo informować w formie pisemnej jego rodziców - prawnych opiekunów (za potwierdzeniem), w terminie zgodnym z wewnątrzszkolnym systemem oceniania,
 - 9) organizować zebrania z rodzicami (prawnymi opiekunami) uczniów i udzielać im w razie potrzeby indywidualnych konsultacji.
9. Uprawnienia wychowawcy:
- 1) współdecyduje z rodzicami uczniów o programie i planie działań wychowawczych na rok szkolny lub dłuższy okres,
 - 2) ma prawo do uzyskania pomocy merytorycznej i psychologicznej od dyrektora i innych instytucji wspomagających,
 - 3) ustala ocenę zachowania swoich wychowanków,
 - 4) ma prawo wnioskować do dyrektora o pomoc w rozwiązaniu problemów materialnych swoich wychowanków,
 - 5) ma prawo korzystać w swojej pracy z pomocy merytorycznej i metodycznej ze strony właściwych placówek i instytucji oświatowych.
10. Wychowawca odpowiada:
- 1) służbowo przed dyrektorem za osiągnięcie celów dydaktycznych i wychowawczych w swoim oddziale,
 - 2) za integrowanie wysiłków nauczycieli oraz rodziców (prawnych opiekunów) wokół programu wychowawczego i programu profilaktyki,
 - 3) za poziom opieki i pomocy indywidualnej dla swoich wychowanków będących w trudnej sytuacji szkolnej lub społeczno - wychowawczej,
 - 4) za prawidłowość sporządzania dokumentacji oddziału.
11. W szkole pomocy psychologiczno - pedagogicznej udziela pedagog szkolny i psycholog.
12. Godziny pracy pracowników wymienionych w ust. 11 ustalone są z dyrektorem na początku roku szkolnego.
13. Zadania nauczyciela - pedagoga:
- 1) rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowanie przyczyn niepowodzeń szkolnych,
 - 2) określanie form i sposobów udzielania uczniom pomocy psychologiczno - pedagogicznej, odpowiednio do ich potrzeb,
 - 3) organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno - pedagogicznej dla uczniów, rodziców (prawnych opiekunów) i nauczycieli,
 - 4) podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców (prawnych opiekunów) i nauczycieli,
 - 5) wspieranie działań wychowawczych i opiekuńczych nauczycieli, wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki,
 - 6) przeciwdziałanie różnym formom niedostosowania społecznego,
 - 7) współpraca z instytucjami specjalistycznymi.
14. Zadania nauczyciela - psychologa:
- 1) prowadzenie badań i działań diagnostycznych dotyczących uczniów, w tym diagnozowanie potencjalnych możliwości i wspieranie mocnych stron ucznia,

- 2) diagnozowanie sytuacji wychowawczej w celu wspierania rozwoju ucznia, określenia odpowiednich form pomocy psychologiczno - pedagogicznej, w tym działań profilaktycznych, mediacyjnych i interwencyjnych wobec uczniów, rodziców (prawnych opiekunów) i nauczycieli,
- 3) organizowanie i prowadzenie różnorodnych form pomocy psychologiczno - pedagogicznej dla uczniów, rodziców (prawnych opiekunów) i nauczycieli,
- 4) minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym ucznia,
- 5) wspieranie wychowawców oddziałów oraz zespołów wychowawczych i innych zespołów problemowo - zadaniowych w działaniach wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki,
- 6) prowadzenie i systematyczne aktualizowanie dokumentacji związanej z diagnozą psychologiczną,
- 7) współpraca z instytucjami specjalistycznymi.

§ 16

Do zadań pracowników niepedagogicznych, o których mowa w § 12 ust. 1, należy w szczególności:

- zapewnienie prawidłowego prowadzenia działalności organizacyjnej i finansowej szkoły,
- zapewnienie odpowiednich warunków dla funkcjonowania szkoły i jej zaplecza sportowego, w tym: usuwanie i naprawa bieżących usterek, utrzymanie czystości na terenie budynku i prowadzenie szatni.

Uczniowie szkoły

§ 17

1. O przyjęcie do klasy pierwszej szkoły mogą ubiegać się absolwenci gimnazjum.
2. Kandydaci do szkoły muszą posiadać zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.
3. Rekrutacja kandydatów do klas pierwszych odbywa się corocznie według ustalonych zasad rekrutacji zgodnych z ustawą o systemie oświaty oraz wytycznymi Śląskiego Kuratora Oświaty.
4. Rekrutację do szkoły prowadzi dyrektor, który powołuje szkolną komisję rekrutacyjną oraz wyznacza jej przewodniczącego.

§ 18

Uczeń ma prawo do:

- 1) informacji na temat zakresu wymagań edukacyjnych oraz metod nauczania,
- 2) pełnej wiedzy na temat kryteriów oceniania z poszczególnych przedmiotów,
- 3) właściwie zorganizowanego procesu kształcenia, zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej,
- 4) warunków pobytu w szkole zapewniających mu bezpieczeństwo,
- 5) troskliwego i życzliwego traktowania w procesie dydaktyczno - wychowawczym i rewalidacyjnym,
- 6) swobody wyrażania myśli i przekonań, w szczególności dotyczących życia szkoły,
- 7) rozwijania zainteresowań,
- 8) sprawiedliwej, obiektywnej i jawnej oceny,
- 9) pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- 10) korzystania z pomieszczeń szkolnych, sprzętu, środków dydaktycznych,
- 11) korzystania z księgozbioru biblioteki,
- 12) wpływania na życie szkoły poprzez zrzeszanie się w organizacjach działających na terenie szkoły.

§ 19

1. Uczeń ma obowiązek:
 - 1) przestrzegać postanowień zawartych w statucie,
 - 2) systematycznie i aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i w życiu szkoły,
 - 3) przestrzegać zasad kultury współżycia w szkole,
 - 4) dbać o własne życie, zdrowie, higienę oraz rozwój,
 - 5) dbać o wspólne dobro, ład i porządek w szkole,
 - 6) usprawiedliwiać w określonym terminie i formie nieobecności na zajęciach edukacyjnych.
2. Uczeń może otrzymać następujące nagrody:
 - 1) dyplom,
 - 2) list pochwalny,
 - 3) pochwałę dyrektora szkoły wobec wszystkich uczniów.Nagroda może być przyznana na wniosek wychowawcy, organów szkoły.
3. Kary stosowane wobec uczniów opierają się na zasadzie nienaruszalności, nietykalności i poszanowania godności osobistej ucznia i mogą być udzielane w następującej formie:
 - 1) upomnienie ucznia przez wychowawcę,
 - 2) nagana udzielona przez wychowawcę wobec klasy lub dyrektora,
 - 3) w wyjątkowych przypadkach skreślenie z listy uczniów na podstawie uchwały rady pedagogicznej, w szczególności z powodu:
 - a) naruszenia godności osobistej, nietykalności cielesnej lub własności osobistej innych osób, stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej stanowiącej zagrożenie życia, zdrowia lub poczucia bezpieczeństwa innych osób, gdy postawa ucznia nie rokuje poprawy,
 - b) demoralizującego i gorszącego innych uczniów zachowania, gdy mimo zastosowania wszelkich środków wychowawczych nie nastąpiła poprawa postępowania,
 - c) rozbojów na terenie szkoły,
 - d) picia alkoholu na terenie szkoły,
 - e) zażywania, posiadania i handlu narkotykami,
 - f) dewastacji mienia szkolnego.
4. Uczeń ma prawo odwołać się od kary lub wydanej decyzji w terminie dwóch tygodni od dnia nałożenia kary. Organem odwoławczym jest dyrektor szkoły.

Postanowienia końcowe

§ 20

Szkoła używa pieczęci urzędowej zgodnie z odrębnymi przepisami. Tablice i pieczęcie zasadniczej szkoły zawodowej wchodzącej w skład zespołu zawierają nazwę zespołu i nazwę tej szkoły. Pieczęć urzędowa zasadniczej szkoły zawodowej wchodzącej w skład zespołu szkół nie zawiera nazwy tego zespołu.

§ 21

Szkoła może posiadać własny sztandar, godło oraz ceremoniał szkolny.

§ 22

1. Szkoła prowadzi i przechowuje dokumentację, zgodnie z odrębnymi przepisami.
2. Zasady gospodarki finansowej szkoły określają odrębne przepisy.